

Проф. Петко Д. Мандев (14.09.1914 — 30.01.1996)

Българската геология понесе тежка загуба. Почина проф. П. Мандев, една от най-ярките фигури в геоложкия живот на България през последните 50 години — и като геолог, и като дългогодишен педагог и професор в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 1966 г. до 1980 г. той е председател на БГД (с едно прекъсване). Под неговото ръководство дружеството укрепна организационно, получи обществено признание и стана център на оживена научна дейност. За издигане на авторитета на дружеството и на неговото списание проф. Мандев прояви изключителна згриженост и отдаде много професионална обич и сили.

Роден е в Лудогорското село Дурач в семейство на железничар — буден и прогресивен за времето си човек със социал-демократическите си убеждения, закръмил отрано детето си с тях. През детските и юношеските си години П. Мандев често сменя местоживенето си според назначенията на баща му — с. Дурач, Разград, Русе, Враца, Видин. Учи в Разградската гимназия до 7 клас, след което е изключен заради политическа активност. Завършва гимназиалното си образование (8 клас) през 1934 г. в Русе. Там той среща за първи път видния български учен и общественик проф. Асен Златаров, станал по-късно негов кумир. Борческото слово на А. Златаров пленява гимназиста П. Мандев и магически го тласка към Софийския университет. Още през есента на 1934 г. той заминава за София да кандидатства химия в университета, но е приет е във Физико-математическия факултет, специалност „естествена история“. Слуша лекции при видни български учени-интелектуалци: проф. Г. Наджакков, проф. Н. Арнаудов, проф. Н. Стоянов, проф. Г. Шишков, проф. А. Златаров. Отново е в захлас от лекциите на проф. А. Златаров, особено за „еуфористичните отрови“, за който обичаше да си спомня и говори до сетния си дъх. Тук се среща и с видните български геолози проф. Г. Бончев и проф. Ст. Бончев, които оценяваше като педагози от висока класа.

Завършва естествена история през 1938 г и веднага е приет за докторант от проф. Ст. Бончев по тема „Геологията на Златишката планина в Тетевенския Предбалкан“. През 1940 г. защитава дисертацията си и веднага е назначен за геолог в Геоложката служба на Министерството на търговията, промишлеността и труда под ръководството на доц. Васил Цанков. През 1941-1944 г. отбива военната си служба и участва в Отечествена война. От 1944 г. е в системата на Дирекция „Природни богатства“ и изследва геологията на Бургаския и Балканския възлищни басейни (1945-1946). През 1947/48 г. е на специализация в Москва по Геология на изкопаемите горива (въглищна и нефто-газова геология). След завършването ѝ е ръководител на Геолого-проучвателна бригада за търсене на нефт и газ във Варненско (1948-1951). От 1951 г. постъпва като преподавател по изкопаеми горива в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Същевременно през 1951-1954 г. участва активно в проучването и усвояването на първото българско нефтено находище при Тюленово. През 1954 г. е избран за доцент по изкопаеми горива. Една година по-късно е избран за ръководител на новоосновената катедра по Изкопаеми горива в Софийския университет, която ръководи до пенсионирането му през 1980 г. От 1965 г. е професор по нефтена геология. През времето 1956-1963 г. работи три мандата като заместник-декан на факултета. Ръководител е на сектора по изкопаемите горива към Единния център за Земята от 1973 до 1977 г. Работи дълго време като отговорен редактор на академичното списание „Нефтена и възлищна геология“ (от основаването му до 1975 г.). Не по-

малко е плодотворна дейността му като дългогодишен председател на секция Геолого-географска при Съюза на учените в България (1990).

Трудно бихме си представили българската геология и нефтените проучвания в нашата страна през последните десетилетия без проф. Мандев. Той е от онези български геолози, които бяха приели за своя съдба и граждански дълг отговорността за развитието на българската нефтена и възлищна геология, подготовката на повече и по-добри геоложки кадри, така необходими за страната ни. С активната си и ползотворна научна дейност П. Мандев стана именит и авторитетен български геолог и професор по изкопаеми горива, ярка величина в българската геология. Първоначално работи в областта на стратиграфията и регионалната геология, а по-късно се специализира в областта на геологията на нефта, газа и възлищата. Основните му разработки и научни приноси са свързани с: морфоструктурата и произхода на бургаските възлища, оценката на нефтогазоносната перспективност на нашите земи, изучаването на намерените у нас нефтени и газови находища, геохимичната еволюция на разсеяното органично вещество в седиментните скали, природните битуми и тяхната класификация. Автор е на над 60 научни публикации, 3 университетски учебника, над 15 производствени и научни доклада и над 40 научно-популярни статии.

Като професор в Софийския университет има изключителни заслуги за организирането и развитието на катедрата по Геология и геохимия на изкопаемите горива. Като преподавател в течение на 30 години той е въвел и чел всички лекционни курсове по възлищна и нефтена геология. Цяла плеяда български геолози са подготвени от него и са получили неговата подкрепа и помощ в професионалното си израстване.

Проф. Мандев имаше щастието да прекара целия си живот със съпругата си Анна Мандева, която му беше изключителна опора и беше до него винаги и навсякъде. В техния дом геологията беше на първо място. Проф. Мандев беше щастлив, защото имаше верни и искрени приятели, съратници и колеги, с които редовно общуваше и обичаше и да дискутира, и...на риболов да отиде, и...карти да поиграе.

Споделено от проф. П. Мандев:

„...Спомнете ми от село в момента са най-бледи, но са най-сълпи. Селският бит и сега ме привлича със своя пасторален начин на живот, със своята дълбока тишина, с безкрая на своите полета, осеяни с разнообразни цветя.....“

„...Във всеки жизнен път има оставена някаква следа. Човешкият живот представлява една искра от вечно горящ огън. Тя светва и угасва за миг. За този миг трябва да се остави нещо полезно за хората.....“

„...Не смятам, че с пенсионирането си човек трябва да постави точка на всичко. Необходимо е, налага се само да дозира разностранните си дейности съобразно възрастта и възможностите си. Животът продължава с по-бавно темпо, но с по-голяма рационалност и мъдрост...“

Проф. П. Мандев беше отзивчив човек, предразположен към всички, направил всичко според силите си за развитието, утвърждаването и признанието на геологията на изкопаемите горива.

Неговият живот е чудесен пример за днешните и идните поколения.

доц. Георги В. Георгиев  
Катедра Геология и палеонтология  
Софийски университет „Св. Кл. Охридски“